ТАҚРИЗ

ба рисолаи Сангов Бобохон Чиллаевич дар мавзӯи "Ҷанбаҳои муосири сирояти урогениталии хламидиявӣ дар мардони муҳоҷири меҳнатӣ (гурӯҳи хатари баланд)", ки барои дарёфти унвони номзади илмҳои тиб аз рӯйи ихтисоси 14.01.10 - Бемориҳои пӯсту зӯҳравӣ пешниҳод карда шудааст.

Аҳамияти таҳқиқот. Омӯзиши бемориҳои бо роҳи алоқаи ҷинсӣ гузаранда аз сабаби паҳншавии чунин сироятҳо айни замон хеле муҳим аст. Яке аз сирояти паҳншуда СРАҶ сирояти хламидиявӣ мебошад. Мувофиқи маълумоти ТУТ дар Аврупо, сеяки ҳиссаи аҳолӣ дар тӯли зиндагиашон ба сирояти хламидиоз дучор меоянд. Сарфи назар аз такмили усулҳои нави табобат ва самаранокии баланди доруҳои зиддихламидиоз, табобати беморони сирояти хламидияи урогениталӣ хеле мушкил аст. Дар рушди ҷараёни илтиҳоби хламидиявӣ, ҳолати масунии беморон аҳамияти калон дорад. Муқаррар карда шудааст, ки нақши асосиро дар пешгирии паҳншавӣ ва маҳви сирояти хламидиявӣ реаксияҳои масунии ҳуҷайравию ғайримустақими иммунологӣ ва фагоситарӣ иҷро мекунанд. Ташхиси тағйироти вазъи масунии беморон барои дуруст ва таъини мувофиқи иммуномодуляторҳо дар табобати сирояти хламидиявӣ мусоидат мекунад.

Дар Тоҷикистон ҳоло назорати ошкор ва бақайдгирии хламидиоз бурда намешавад. Муҳоҷирон яке аз гурӯҳҳои сироятпазири СРАҶ, алахусус сироятҳои хламидиявӣ дар Тоҷикистон мебошанд. Омилҳои хатар, ҷараёни клиникӣ, баъзе ҷанбаҳои патогенез ва табобати хламидиози урогениталӣ дар мардони гурӯҳи хатари баланд хусусиятҳои худро доранд. Тадқиқоти ҷиддӣ оид ба масъалаи хламидиози

урогениталӣ дар ҷумҳурии мо гузаронида нашудаанд ва бинобар ин рисолаи номзадии Сангова Б.Ч. дар мавзӯи "Ҷанбаҳои муосири сирояти урогениталии хламидиявӣ дар мардони муҳоҷири меҳнатӣ (гурӯҳи хатари баланд)", яке аз масъалаҳои муҳими дерматовенерология мебошад.

Мақсади кор ба таври мушаххас қайд шудааст ва зарурати таҳқиқотро таъкид мекунад. Барои ноил шудан ба ин ҳадаф вазифаҳои таҳқиқот муайян ва пайдарпай ҳаллу фасл карда шудаанд.

Муаллиф 90 нафар мардро бо хламидиози урогениталӣ ва 30 нафар марди солимро аз гурӯҳи муқоисавӣ гузаронидааст. Дар таҳқиқот усулҳои муосири иттилоотии ташхиси параклиникӣ истифода шуданд. Теъдоди кофии мушоҳидаҳои клиникӣ, истифодаи усулҳои муосири санҷишҳои озмоишгоҳӣ, коркарди дақиқи оморӣ ба эътимоднокии натиҷаҳо ишора мекунанд.

Навоварии илмии рисола. Навоварии илмии рисолаи мазкур аз он иборат аст, ки бори аввал дар маводи калони клиникӣ омилҳои хатар барои инкишофи хламидиози урогениталӣ дар байни мардони гурӯҳи хатари баланд хусусиятҳои клиникӣ ва масунии он ва баъзе ҷанбаҳои патогенез мавриди омӯзиш қарор гирифтанд, табобат низ беҳтар карда шуд.

Шарҳи муфассали сабабҳое, ки ба пайдоиши гурӯҳҳои хатари баланд дар байни мардони Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат мекунанд, оварда шудааст: шароити бади зиндагӣ дар айёми кӯдакӣ, сатҳи пасти маълумотнокӣ, огоҳии кам оид ба СРАҶ ва усулҳои пешгирӣ, дараҷаи баланди муҳоҷират, шумораи зиёди беморон бо сирояти омехта ва оризаҳои он. Тибқи маълумоти унвонҷӯ муҳоҷирони меҳнатӣ 60,9% мардони гурӯҳи хатари баландро ташкил медиҳанд.

Бори аввал баъзе хусусиятҳои клиникии бемориҳо дар беморони гирифтори уретрити хламидиявӣ ва простатити хламидиявии музмин муайян карда шуданд.

Муқаррар карда шудааст, ки мардоне, ки гирифтори хламидиияи урогениталии такроршаванда ва шиддатёфта мебошанд, ихтилоли иммунологӣ доранд. Ихтилоли иммунологӣ дар беморони гирифтори сирояти омехта ва бо давомдор будани ин беморӣ возеҳтар аст.

Бори аввал дар ҶТ дар амал таъсирбахшии доруи иммуностимулятори тимогар, ки унвонҷӯ дар табобати маҷмӯии мардони гирифтори хламидиози урогениталӣ истифода кардааст, исбот гардид.

Аҳамияти амалии ин таҳқиқотро муқаррар гардидани омилҳои минтақавии тиббиву иҷтимоӣ ташкил медиҳад ки ба зуҳуроти гурӯҳҳои хатари баланд мусоидат мекунад.

Нишон дода шудааст, ки муайян кардани ҳолати нишондиҳандаҳои масунияти умумӣ ва маҳаллии мардони гирифтори хламидиози урогениталӣ аҳамияти ташхисӣ ва пешгӯӣ доранд.

Усули табобати маҷмӯии хламидиози урогениталӣ дар мардон бо истифодаи иммуностимуляторҳои тимогар таҳия карда шудааст ва самаранокии клиникӣ ва параклиникии он исбот шудааст.

Сохтори рисола анъанавӣ буда, аз муқаддима, шарҳи адабиёт, боби тавсифи мавод ва усулҳои таҳқиқот, се боби натиҷаҳои таҳқиқоти муаллиф, хулоса, натиҷаҳои асосии илмии рисола ва тавсияҳо барои истифодаи амалии натиҷаҳо иборат аст. Маводи рисола дар 118 саҳифаи матни компютерӣ оварда шудааст, ки бо 18 ҷадвал ва 2 диаграмма тасвир ёфтааст. Рӯйхати адабиёти иқтибосшуда 233 асарро дар бар мегирад, ки аз онҳо 140 бо забони русӣ, 93 бо забони хориҷӣ оварда шудаанд.

Дар муқаддима сухан оид ба муҳимияти мавзӯи интихобшуда, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқоти илмӣ, навоварии илмии асар, муқаррароти асосии ба ҳимоя пешниҳодгардида меравад, саҳми шахсии муаллиф дар ба даст овардани натиҷаҳо ва маълумот дар бораи истифодаи натиҷаҳо ва мақолаҳо қайд карда шудааст.

Дар шарҳи адабиёт муаллиф вазъи масъалаи баррасишавандаро тибқи маълумоти адабиёти илмии ватанӣ ва хориҷӣ таҳлил менамояд. Муаллиф асарҳои илмии муосирро дар бораи паҳншавӣ, омилҳои хатари инкишоф, аҳамияти ихтилоли масунӣ дар патогенез, ҷараёни клиникии бемориҳо ва табобати беморони гирифтори хламидиози урогениталиро таҳлил кардааст. Умуман, унвонҷӯ дониши хуби худро дар таҳлили адабиёти муосир дар мавзӯи таҳқиқоти рисола нишон додааст.

Дар боби дуввум "Мавод ва усулҳои таҳқиқот" тавсифи умумии беморони муоинашуда, тарҳи таҳқиқоти гузаронидашуда, усулҳои таҳқиқоти озмоишгоҳӣ ва дастгоҳӣ оварда шудаанд, усулҳои табобат тавсиф карда шудаанд.

Дар боби сеюм хусусиятҳои омилҳои хатари инкишоф ва хусусиятҳои ҷараёни клиникӣ дар мардоне, ки хламидиози урогениталӣ доранд, пешниҳод шудаанд. Дар зуҳуроти гурӯҳҳои хатари баланд шароити вазнини даврони кӯдакӣ, сатҳи пасти маълумотнокӣ, огоҳии кам оид ба СРАҶ ва усулҳои пешгирии онҳо, дараҷаи баланди муҳоҷират, шумораи зиёди беморони гирифтори сирояти омехта ва оқибатҳои он нақши муҳим мебозад. Дар байни беморони гурӯҳи хатари баланд 60,9%-ро муҳоҷирони меҳнатӣ ташкил медиҳанд. Аз беморони муоинашуда 75,5% беморон аз ҳиссиёти субъективии гуногун шикоят карданд. Дар нафар 30 бемор, хламидиози урогениталӣ дар шакли уретрити хламидиявии музмин (УХМ), дар 60 нафар - простатити хламидиявии музмин (ПХМ) ҷараён дошт. Унвонҷӯ муқаррар кард, ки

ҳангоми сирояти омехта аксар вақт мувофиқати ХУГ ва уреамикоплазмоз ва ХУГ ва трихомониаз ба қайд гирифта шудааст. Бояд қайд кард, ки сирояти омехтаи 3 ва ё бештар аз СРАҶ-и бактериявӣ дар гурӯҳи хатари баланд нисбат ба гурӯҳи муқоисавӣ 1,7 маротиба зиёдтар аст.

Ҳамчун оқибати ХУГ, простатити музмин назар ба гурӯҳи муқоисавӣ 1,4 маротиба зиёдтар ташхис карда шуд.

Боби чоруми рисола ба омӯзиши тадқиқоти иммунологӣ бахшида шудааст. Дар ин боб унвонҷӯ бори аввал ошкор намуд, ки ҳангоми хламидиозҳои урогениталӣ дар мардон, фурӯ нишастани масунияти умумӣ ва маҳаллӣ мушоҳида карда мешавад. Бемориҳои иммунологӣ дар беморони гирифтори простатити хламидиявии музмин, сирояти омехта ва бардавомии беморӣ зиёда аз 1 сол возеҳтар ифода мегарданд.

Унвонҷӯ муқаррар кард, ки мавҷудияти сироятҳои омехта ва оқибатҳо дар шакли ПХМ бо миқдори 1,4 маротиба зиёдтар ҳам дар масунияти умумӣ ва ҳам дар мавзеӣ инъикос меёбад. Ихтилоли масунӣ дар онҳо дар муқоиса бо гурӯҳи муқоисавӣ возеҳтар ба назар мерасид, ки бо тағйирёбии 16 аз 21 нишондиҳандаҳои иммунологии омӯхташуда, дар гурӯҳи муқоисавӣ – дар 12 нафар ошкор гардид, ки онҳо дар муқоиса бо маълумоти гурӯҳи муқоисавӣ таркиби лимфоцитҳои CD_4, махфии IgA, IgG, IgG_3 кам шуданд, СИК ва ФНО-α зиёд шуданд ба таври назаррас зоҳир гардид.

Дар боби 5-ум муаллиф натиҷаҳои табобати маҷмӯии хламидиози урогениталиро пешниҳод мекунад, он мавқеи муҳимро дар рисола ишғол мекунад. 90 нафар мардони ташхисгардидаи гирифтори хламидиози урогениталӣ 30 нафарӣ ба 3 гурӯҳи муқоисавӣ тақсим карда шуданд. Гурӯҳи аввали беморон табобати этиотропиро бо антибиотик

азитромитсин, ки ТУТ тавсия додааст, қабул карданд. Гурӯҳи дуввум табобати этиотропиро дар якҷоягӣ бо тимогени иммуностимуляторҳои ба таври васеъ истифодашаванда гирифтанд. Ба гурӯҳи сеюм табобати омехта бо азитромитсин таъин карда шуд ва бори аввал довталаб барои иммуностимуляторҳои ХУГ тимогари таъин карда шуд. Муаллиф натиҷаҳои самаранокии баланди усули пешниҳодшудаи табобатро пешниҳод кардааст ва муқаррар кардааст, ки табобат бо тимогар дар муқоиса бо табобати этиотропӣ таъсирбахш аст. Ҳамин тавр, дар байни беморон дар 10% табобати маҷмӯӣ бо тимогар таъсирбахш набуд, ҳангоми муолиҷаи анъанавӣ табобати 26,7% беморон бенатиҷа анҷом ёфт.

Муаллиф муқаррар кардааст, ки ҳангоми табобати мусбии клиникӣ ва этиологӣ дар беморони гирифтори хламидиози музмин ва шиддатёфта, ихтилоли иммунологӣ ба эътидол меоянд.

Хулосаҳо мантиқӣ буда, мундариҷаи рисоларо комилан инъикос мекунанд. Тавсияҳои амалие, ки муаллиф пешниҳод кардааст, ба беҳтар шудани фаъолияти муассисаҳои тиббӣ барои беморони гирифтори хламидиози урогениталӣ мусоидат мекунанд.

Аз нуқтаи назари илмӣ-методӣ рисола бо истифодаи усулҳои муосири таҳқиқот анҷом дода шудааст. Оид ба мавзӯи рисола 10 мақола ба табъ расидааст, аз ин шумора 4 мақола дар нашрияҳое, ки ба феҳристи Комиссияҳои олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Федератсияи Россия дохил мебошанд, чоп шудааст. Мундариҷаи кор бо натиҷаҳои таҳқиқот комилан мувофиқ аст.

Дар умум рисола бо пайдарҳамии мукаммал, фаровонии мавод таассуроти хуб мегузорад, ба забони хоно навишта шудааст. Аммо, як қатор эрод ва саволҳо ҳастанд. Баъзе истилоҳ ва ибораҳо бемаврид оварда шудаанд, хатогиҳои грамматикӣ вуҷуд доранд.

Эродҳои баёншуда ҷиддӣ нестанд ва ба таассуроти умумии мусбӣ нисбат ба рисола таъсир намерасонанд.

Ҳамин тариқ, рисолаи Сангов Бобохон Чилаевич "Ҷанбаҳои муосири сирояти урогениталии хламидиявӣ дар мардони муҳоҷири меҳнатӣ (гурӯҳи хатари баланд)", кори анҷомёфтаи таҳқиқотӣ мебошад, ки самти навро дар ҳалли масъалаҳои муҳими дерматоэнерология дар бар мегирад.

Бо муҳимият, навоварии илмӣ, ҳаҷми тадқиқот ва аҳамияти амалии натиҷаҳо, кори пешниҳодшуда ба талаботи "Низомномаи намунавӣ дар шӯроҳои диссертатсионӣ" бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябри соли 2016, таҳти №505 тасдиқ карда шудааст, ки барои рисолаҳои номзадии илм аз рӯи ихтисоси 14.01.10 - Бемориҳои пӯсту зӯҳравӣ мувофиқ аст ва муаллифи он сазовори дараҷаи илмии пешниҳодгардида мебошад.

МУҚАРРИЗИ РАСМӢ:
Духтур - дерматовенерологи
МД "Беморхонаи клиникии шаҳрии
бемориҳои пӯст"-и ш. Душанбе,
номзади илмҳои тиб **М.Ф. Ҳомидов**

Имзои М.Ф. Ҳомидовро тасдиқ мекунам
Сардори шуъбаи кадрҳои МД БКШБП **С. Маҳмадиева**